

Парады навучэнцам па падрыхтоўцы да выпускных экзаменаў

Любы экзамен, няхай гэта будзе выпускны або ўступны, уяўляе сабой стрэсавую сітуацыю для таго, хто яго здае. Падрыхтоўка да яго суправаджаецца высокімі эмацыянальнымі, інтэлектуальнымі і фізічнымі нагрузкамі.

Час падрыхтоўкі да экзаменаў трэба разумна размеркаваць. Не варта займацца шмат гадзін без перапынкаў. Лепш вучыць блокамi: засвоіў тэму, замацаваў яе і адпачыў. Потым коратка паўтарыў, што завучыў, і – за новую тэму.

Адзначце тэмы, якія вы ўжо адпрацавалі і ў якіх адчуваеце сябе ўпэўнена. Сканцэнтруйце ўвагу на пытаннях, да якіх вы слаба падрыхтаваныя.

Выкарыстоўвайце час, адведзены на падрыхтоўку, як мага больш эфектыўна. Новы і складаны матэрыял вучыце ў той час сутак, калі добра «думаецца», г.зн. адзначаецца высокая разумовая працаздольнасць. Звычайна гэта ранішнія гадзіны пасля добрага адпачынку.

Да матэрыялу, які цяжка запамінаецца, неабходна вяртацца некалькі разоў. Праглядаць яго на працягу некалькіх хвілін увечары, а затым яшчэ раз раніцай.

Каб лепш запомніць матэрыял, неабходна максімальна выкарыстоўваць усе магчымасці: успрымаць тэкст і на слых, і візуальна чытаць з ліста. Трэнiруйцеся адказваць на пытанні. Па меры таго, як вы вывучылі кожную тэму, спрабуйце адказваць на пытанні. Адказваючы на іх, вы набываеце ўпэўненасць у сабе і зможаце адказаць на нечаканыя пытанні на экзамене.

Пераказ тэксту сваімі словамі прыводзіць да лепшага запамінання, паколькі гэта актыўная, арганізаваная разумовая праца. Вельмі карысна складаць схемы і алгарытмы канкрэтных тэм і трымаць іх у памяці, а не «зазубрываць» усю тэму цалкам “ад” і “да”.

Да экзамену лепш рыхтавацца з бацькамі, сябрам або сяброўкай: паўтараць, задаваць пытанні і адказваць на іх, «прамаўляць» увесь матэрыял. За некалькі дзён да экзамену “прагані” ў думках магчымыя сітуацыі на іспытах, уяві сабе ва ўсіх дэталях абставіны будучага экзамену.

Парадак афармлення экзаменацыйных работ

Экзаменацыйныя работы, якія праводзяцца ў пісьмовай форме, па завяршэнні навучання і выхавання на II і III ступенях агульнай сярэдняй адукацыі выконваюцца на падвойных лістах паперы, якія ўкладваюцца адзін у адзін, са штампам установы адукацыі.

На адбітку штампа ўстановы адукацыі запісваецца дата.

Напрыклад:

3 чэрвеня 2022 года

Пасля адбітку штампа ўстановы адукацыі прапускаецца два радкі і пасярэдзіне наступнага радка робіцца адпаведны запіс:

Экзаменацыйная работа (дыктант)

па беларускай мове

вучаніцы 9 класа

Шынкарэвіч Дзіяны Сяргееўны

Экзаменацыйная работа (пераказ)

па беларускай мове

вучня 11 класа

Богача Арцёма Русланавіча

- На другой старонцы без слова “тэма” пішацца назва дыктанта, пераказу.

Рэкамендацыі для падрыхтоўкі да экзаменацыйнага дыктанта па беларускай мове

Сучасны адукацыйны працэс наладжваецца на аснове арыентаванага на асобу навучання мове. Пры гэтым у цэнтры вучэбнага працэсу – вучань як носьбіт мовы, яе творца, суб’ект, які карыстаецца мовай як інфармацыйным, інтэрактыўным сродкам. Таму пры падборы экзаменацыйных тэкстаў для дыктантаў улічваюцца не толькі моўныя вартасці, але і іх адукацыйнае, пазнавальнае і выхаваўчае значэнне. Якаснае напісанне работы патрабуе даволі высокага развіцця слыхавой і маторнай памяці.

У асноўным у тэкстах вытрымліваецца неабходная колькасць арфаграм і пунктаграм, у дастатковай меры прадстаўлены характэрныя для беларускай мовы асаблівасці арфаграфіі, фанетыкі, марфалогіі і сінтаксісу. У тэкстах захаваны аўтарскія знакі прыпынку, бо яны маюць важнае значэнне для разумення напісанага, для ўспрымання сэнсавых адносін паміж членамі сказа і часткамі складаных сказаў. Аднак гэта не выключае варыятыўнасці пастаноўкі некаторых знакаў, калі ўжыванне той ці іншай пунктаграмы не супярэчыць правілам сучаснай беларускай пунктуацыі.

Захаваны аўтарскія працяжнікі:

а) у няпоўных сказах: У векавой алеі - зацішак і прахалода. (Я. Крамко);
б) паміж дзейнікамі і выказнікамі з адмошнай часціцай не: Гісторыкі - не садоўнікі і не батанікі. (Г. Кісялёў);

в) пры адасобленых членах сказа: Мы ведаем, што ў многіх краінах бытуе звычай - прасіць дарагога гасця пасадзіць на памяць дрэўца. (К. Кірэнка);

г) у складаназлучаных сказах перад злучнікамі і, калі другая частка паказвае вынік, рэзкае супрацьпастаўленне, нечаканае далучэнне: Нахінуў галіну - і вось дзіва: на многіх кветках і пад лісцямі прыстасаваліся начаваць пчолы. (Я. Крамко)

У многіх складаназлучаных сказах пакінута перад злучнікамі і аўтарская коска: Нап’ешся новым карцом сцюдзёнай вады, і запахне бярозавым сокам. (І. Грамовіч); Падзьме вецер, і яны (галіны) стукаюцца адна аб адну і меладычна звяняць (з часопіса “Родная прырода”).

У такіх выпадках умовай для пастаноўкі таго ці іншага знака прыпынку можа служыць інтанацыя: павышэнне голасу і працяглая паўза на месцы працяжніка і адсутнасць павышэння голасу, інтанацыя пералічэння пры пастаноўцы коскі паміж часткамі складаназлучанага сказа.

Выклікае пэўныя цяжкасці і пастаноўка коскі паміж аднароднымі азначэннямі, калі яны эпітэты: лёгкаю, цёплаю смугою засціраліся ціхія

далечы. Напрыклад: Гэта добрае, яснае сонейка выклікала травінку да жыцця.
(Я.Колас)

Дзеля зручнасці ў карыстанні ў зборніку экзаменацыйных матэрыялаў адной зорчай пазначаны тэксты для класаў з паглыбленым вывучэннем беларускай мовы і літаратуры, дзвюма - для агульнаадукацыйных і профільных класаў, трыма - для класаў тэхналагічнага профілю.

ПАМЯТКА “ПАДРЫХТОЎКА ДА ЭКЗАМЕНАЎ”

Экзамен дае магчымасць зразумець і ацаніць сябе, а гэта заўсёды цікава.

АГУЛЬНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ

Успрымайце экзамен як жыццёвы рубеж.

Рыхтуючыся да экзаменаў, улічвайце біялагічныя рытмы: лепшы час для заняткаў - з 9.00 да 13.00 і з 16.30 да 19.30.

Кожны дзень знаходзьце магчымасць 1-1,5 часы знаходзіцца на свежым паветры, прысвяціўшы гэты час фізічным практыкаванням.

Прытрымлівайцеся рэжыму дня. Сон павінен быць не менш за 8 гадзін.

Звярніце ўвагу на харчаванне. Трэба есці больш рыбы, сыру, малочных produkтаў, яблыкаў, морковы, сокаў, тваргу, салатаў. Ежа не павінна быць цяжкай.

Пры вывучэнні і паўтарэнні матэрыялу памятайце правіла «сціранне слядоў». Запамінанне матэрыялу - гэта пакіданне «слядоў» у памяці. Пры вывучэнні падобнага матэрыялу «сляды» накладваюцца і сціраюцца. Чаргуйце гуманітарныя і дакладныя навукі.

Вывучаны матэрыял неабходна паўтарыць праз 20 хвілін. Калі гэта зрабіць, тады запамінаецца 70% інфармацыі, у адваротным выпадку — толькі 30%.

Выкарыстоўвайце як мага больш каналаў успрымання інфармацыі: прагаворвайце ўслых, малюйце схемы, піктаграмы, памячайце апорныя словы.

ПОСПЕХУ ВАМ!

